
Wstęp

W 2012 roku minęło 50 lat od utworzenia w strukturach akademickich pierwszego w Polsce Zakładu Prawa i Polityki Penitencjarnej. Przez wiele lat był on usytuowany na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, a obecnie wchodzi w skład Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji. Z tej okazji jego pracownicy przygotowali cykl publikacji, których celem jest prezentacja naukowego dorobku Zakładu i perspektyw rozwojowych nauk penitencjarnych. Cykl ten otworzyła publikacja poświęcona pamięci twórcy zakładu, Profesora Stanisława Walczaka, i przeprowadzonym pod jego patronatem reformom więziennictwa polskiego w latach 1957–1969.

Należą do nich także książki *Profesor Stanisław Walczak promotor reform więziennictwa polskiego w latach 1957–1969* pod red. Michała Porowskiego i Macieja Tygielskiego oraz Michała Porowskiego *Dzieje więziennictwa polskiego w piśmiennictwie i dokumentach*. W przygotowaniu natomiast są dwie dalsze pozycje: *Poczet polskich penitencjarystów* oraz opracowanie i edycja źródeł do historii więziennictwa europejskiego, które w literaturze polskiej są zazwyczaj albo w ogóle pomijane, albo relacjonowane na podstawie zapożyczeń z wcześniejszych opracowań autorskich wraz z przypisywaną im w nich interpretacją.

Książka ta jest zbiorem artykułów, których autorzy postawili sobie za cel ukazanie kierunków rozwojowych współczesnej polityki penitencjarnej i nowych problemów związanych z wykonaniem kary pozbawienia wolności, które w Polsce pojawiły się w związku z przemianami ustrojowymi ostatnich 25 lat, a w świecie w związku z dążeniem do oparcia postępowania ze skazanymi na zrębie praw człowieka. Problematyka ta została przedstawiona z punktu widzenia dyscyplin naukowych zintegrowanych z polityką penitencjarną jako wiedzą należącą do szeroko pojętej humanistyki i czerpiącą z niej inspiracje. Spojrzenie to wydaje nam się o tyle konieczne, że ostatnio w literaturze pojawia się tendencja do zidentyfikowania polityki penitencjarnej z dogmatyką i doktryną prawa karnego wykonawczego, co musi ograniczać jej zakres przedmiotowy do jurystycznych aspektów wykonania kary. Jerzy

Śliwowski pisze wprost, że polityka penitencjarna „[...] dotyczy prawidłowego funkcjonowania przepisów i instytucji już obowiązujących, a także norm przyszłościowych”¹.

Ujęcie zaprezentowane w tym zbiorze jest próbą zwrócenia uwagi na przesłanki aksjologiczne, procesy społeczne, zmiany kulturowe i rozwiązania praktyczne, które stanowią rację norm prawa karnego wykonawczego i zasad postępowania ze skazanymi.

Michał Porowski

¹ J. Śliwowski, *Kodeks karny wykonawczy. Wykonanie kary pozbawienia wolności*, Warszawa 1970, s. 41. Podobną myśl znajdujemy we wstępie do: J. i G. Koreccy, *Polska bibliografia penitencjarna. Lata 1970–2009*, red. S. Lelental, Warszawa 2011.